

ณ กาลครั้งหนึ่ง
ที่ โรงเรียนสอนดนตรี Surana Music School
๑๙ กันยายน ๒๕๖๑

โดย

วันชัย ภู่งาม

ณ กาลครั้งหนึ่ง
ที่ โรงเรียนสอนดนตรี Surana Music School
๑๙ กันยายน ๒๕๖๑

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น

เมื่อวันพุธที่ ๑๙ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๑ ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ประธานกรรมการมูลนิธิศึกษาและเผยแพร่พระพุทธศาสนา ได้รับเชิญจาก คุณทรงเกียรติ พิพัฒน์วณิช และนาวาโทหญิง นภาพรรณ จาติกวณิชย์ เพื่อไปสนทนาธรรมที่ โรงเรียนสอนดนตรี Surana Music School ซอยท่าข้าม แขวงสามตำ เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร ระหว่างเวลา ๑๐.๐๐ น. - ๑๕.๓๐ น.

ครั้งนี้เป็นครั้งที่สอง ที่ท่านเจ้าบ้านทั้งสองได้กราบเรียนเชิญท่านอาจารย์มาสนทนาธรรมที่ โรงเรียนสอนดนตรี Surana Music School ของท่าน หลายท่านที่ได้ติดตามอ่าน ณ กาลครั้งหนึ่ง ที่ โรงเรียนสอนดนตรี Surana Music School ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ครั้งที่แล้ว

คงทราบว่าคุณทรงเกียรติ เป็นผู้มีความสามารถทางดนตรี มีกุศลศรัทธาช่วยเหลือมูลนิธิ ด้วยศิลปวิทยาด้านการดนตรี ที่ท่านมีความสะสมมา ทั้งทางด้านการประพันธ์คำร้อง ทำนองและเรียบเรียงเสียงประสาน คุณทรงเกียรติเป็นกำลังหลักสำคัญของวงดนตรีบ้านธัมมะ ที่สละเวลาจากการทำงานส่วนตัว มาช่วยรังสรรค์บทเพลงธรรมะ บทเพลงมากมาย หลายเพลงที่คุณทรงเกียรติได้ประพันธ์ขึ้นจากแรงบันดาลใจจากความเข้าใจและความซาบซึ้งใจในธรรม หลายบทเพลงที่คุณทรงเกียรติทั้งประพันธ์คำร้อง ทำนอง และเรียบเรียงเสียงประสานด้วยตนเองทั้งหมด เป็นบทเพลงธรรมะที่ทำให้ผู้มีเพียงความสามารถทางดนตรีอย่างเดียวจะกระทำไม่ได้ แต่ต้องมาจากความเข้าใจธรรมเท่านั้น นี่เป็นสิ่งวิเศษสุดแห่งยุคสมัยที่ใครเลยจะคิดถึง แต่เป็นสิ่งที่มูลนิธิศึกษาและเผยแพร่พระพุทธศาสนา และพระศาสนา มีแล้ว และเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการเผยแผ่ความเข้าใจที่ถูกต้องในพระธรรมคำสอนของพระพุทธองค์ ในวันนี้

นอกจากนั้น คุณทรงเกียรติยังมีกุศลศรัทธา จัดหาจัดซื้อ เครื่องดนตรีและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จำเป็น รวมไปถึงเครื่องมือในการบันทึกเสียงด้วยตนเอง พร้อมทั้งร่วมขับร้องและบรรเลงดนตรี วงดนตรีบ้านธัมมะ ชมรมบ้านธัมมะ มูลนิธิศึกษาและเผยแผร์พระพุทธศาสนา เพื่อการเผยแผร์พระธรรม ซึ่งเป็นอีกช่องทางหนึ่ง ที่ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ กล่าวชื่นชมยินดี อนุโมทนา ที่ทุกคนได้ร่วมกันเผยแผร์พระธรรมที่ตนเองได้ศึกษาเข้าใจ ตามความสามารถในด้านต่าง ๆ ที่แต่ละคนสะสมมา กราบอนุโมทนาในกุศลทุกประการของคุณทรงเกียรติ และนาวาโทหญิง นภาพรณ จาติกวณิชย์ มา ณ ที่นี้ด้วยนะครับ

สำหรับการสนทนาธรรมที่บ้านคุณทรงเกียรติในครั้งนี้ เป็นการสนทนาธรรมทั้งในช่วงเช้าและช่วงบ่ายต่างจากครั้งที่แล้ว ที่เป็นการสนทนาธรรมเพียงช่วงเช้า ส่วนช่วงบ่ายได้นำเสนอบทเพลงธรรมะที่ทางวงดนตรีบ้านธัมมะได้จัดทำขึ้นเพื่อท่านอาจารย์และ

ท่านผู้เข้าร่วมฟังการสนทนา ได้รับชมรับฟัง รับทราบถึงกิจกรรมส่งเสริมความเข้าใจพระพุทธศาสนา และพระธรรมวินัย ที่สมาชิชมรมบ้านธัมมะกลุ่มนี้ได้ร่วมกันจัดทำขึ้น เพื่อเผยแผร์สู่สาธารณชน เป็นการร่วมกันกระทำความดีตอบแทนคุณท่านอาจารย์ พระศาสนา พระสัมมาสัมพุทธเจ้าและพระอริยสงฆ์ทั้งหลาย ที่รักษาสืบทอดคำสอนมาให้ทุกคนได้มีโอกาสเข้าใจความจริง ที่หาได้ยากยิ่งในสังสารวัฏ

คุณทรงเกียรติ :

กราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ กราบสวัสดีสหายธรรมทุกท่านครับ สิ่งหนึ่งที่ได้ยินจากท่านอาจารย์แสดง ก็คือว่า ทุกคำถาม พระธรรมมีคำตอบ ส่วนตัวผมเองฟังธรรมมาก็ไม่ได้ถึงกับนานมาก แต่ว่า พอได้ยินได้ฟังหลาย ๆ ท่านตั้งคำถาม เราก็มีความรู้สึก ค่อย ๆ ฟัง

ค่อย ๆ ฟัง แต่ผมก็มีความรู้สึกว่าการฟังธรรมที่ถูกต้อง เบาสบายมากครับ บางทีก็เห็นว่า หลาย ๆ ท่าน สนทนาธรรมด้วยความต้องการ ซึ่งเมื่อก่อน แนนอน เริ่มฟังใหม่ ๆ ก็มีว่า เราต้องการวิธีจะทำอย่างไร จะทำอย่างไร และเอาอย่างไร เคยได้ยินประโยคที่มีการสนทนาว่า มีคนมายืมสตางค์เรา ให้ก็เป็นอกุศล ไม่ให้ก็เป็นอกุศล ตอนนั้นผมก็คิดอยู่ในใจ แล้วจะเอาอย่างไรดี จะให้หรือไม่ให้ดี (หัวเราะ) ฟังไปเรื่อย ๆ ก็จึงเข้าใจว่า ขณะซึ่งความยากอยู่ตรงที่ว่า ขณะนั้น ในขณะ เป็นขณะนั้น ๆ ว่า เราเป็นกุศลหรือเป็นอกุศล ซึ่งกราบเรียนท่านอาจารย์ว่า ในขณะที่เราจะศึกษาใน "ขณะนั้น ๆ " ว่า พิจารณาถึง "ลักษณะ" ของ "สภาพธรรม" ที่ว่าเป็นกุศล เป็นอกุศล ครับ

ท่านอาจารย์ :

ก็ได้ยิน "ชื่อ" เต็มไปหมดเลย กุศล อกุศล ก็เป็น "ชื่อ" แต่ว่า "สภาพธรรม" มีจริง ๆ อันนี้คือ ยากยิ่ง ที่สิ่งที่มี และ ถูกปิดบังไว้ด้วยชื่อต่าง ๆ อย่างคำเดียวว่า "จิต" ทุกคนเหมือนกับว่า ไม่สงสัยเลย ทุกคนก็มีจิต นกก็มีจิต แมวก็มีจิต จิตทั้งวัน และจิตที่กำลังเกิดดับ แต่ ไม่ได้ปรากฏ "ความเป็นจิต" ใช่มั้ย? ก็แสดงว่า มีสิ่งที่มี และเราก็เหมือนกับว่า ไม่สงสัยเลย ถามว่าใครมีจิตไหม ก็ต้องตอบว่า

ทุกคนมีจิต แต่ว่า "ลักษณะของจิต" ไม่ได้ปรากฏว่า "เป็นจิต" แต่ "เป็นเรา" หรือว่า "เป็นเขา" หรือว่า เป็นคนนั้น คนนี้

...เพราะฉะนั้น ทั้งหมดก็คือว่า ไม่ว่าจะเป็นคำใด ๆ ก็ตาม ให้ทราบว่าเป็นสิ่งซึ่งยาก ที่จะรู้ได้ เพียงขั้นต้นที่เข้าใจ ถ้าไตร่ตรองจริง ๆ ก็ต้องยาก อย่าง "เห็น" อย่างนี้ บอกว่า "เป็นจิต" เราก็เอาชื่อมาใส่ "เห็น" ว่า เห็นเป็นจิต แต่จิตจริง ๆ เกิดขึ้นรู้แล้วดับ ลองคิดถึงนะคะ และสิ่งนี้จะปรากฏใหม่ ในชีวิตประจำวันจริง ๆ แม้ว่าจะได้ฟังสักเท่าไร และเป็นความจริงด้วย ไม่มีใครคัดค้านเลย ว่าต้องมี "ธาตุรู้" จึงมีการเกิดขึ้น เป็นสิ่งที่มีชีวิต เพราะมี "สภาพรู้" เกิดขึ้น แต่ "สภาพรู้" ก็ไม่ได้ปรากฏ ปรากฏแต่เพียง "สิ่งที่ถูกรู้"

เพราะฉะนั้น ทั้งวัน เราก็คิดถึงสิ่งที่เรามองเห็น ได้ยิน ได้กลิ่น แม้แต่รับประทานอาหาร ก็มีรสต่าง ๆ เราก็เพลิดเพลินไป ไม่รู้ว่า "จิต" ต่างหาก ที่ "กำลังลิ้มรส" ลิ้มจิตทั้งวัน แต่ว่า รู้ว่ามีจิตทั้งวัน และเรียกชื่อจิตได้ ประเภทต่าง ๆ ด้วย ที่สำคัญที่สุดก็คือว่า เราจะไม่ว่าง แบบที่ว่า "มีแต่ชื่อ" แต่ว่าความเข้าใจไม่ได้ตามลำดับ เราไปคิดว่า เราลำดับได้ จิตมีเท่าไร เจตสิกมีอะไรบ้าง นั่นก็เป็นชื่ออีกแล้วเดี๋ยวนี้ละ? ก็เป็นทั้งหมดที่เราเรียนมา จากตำรับตำราหรือที่ได้

ฟัง แต่ลืมนี่ว่า ทั้งหมด เพื่อเข้าใจถูก ในสิ่งที่มีจริง จนกระทั่ง สิ่งนั้น
ปรากฏความเป็นธรรมะนั้น ๆ ไม่ใช่เรา...

...การที่จะ "ไม่เป็นเรา" ได้ ก็ต่อเมื่อ "มีความเข้าใจ ลักษณะของ
แต่ละหนึ่ง ไม่ปะปนกัน" และค่อย ๆ เข้าใจขึ้น ในขั้นการฟัง แต่ไม่
ลืมนี่ว่า พระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ดีแล้ว สองพันห้าร้อย
กว่าปี ก็เพิ่มขึ้น บวกกันไป ทุกปี ทุกปี กล่าวถึง "สิ่งที่มีจริง" ๔๕
พรรษา "เห็น" ทุกคนเห็น แม้แต่คนที่ไปเฝ้าพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
พระองค์ก็ตรัสถามว่า "เห็นเพียงไหม?" ก็แสดงว่า ไม่มีใครไม่รู้จัก
"เห็น" เพราะว่าเห็นกันทั้งนั้น แต่ "สภาพเห็น ตัวเห็น" ซึ่งไม่ใช่เรา
ถ้ารู้ว่า "เห็น" ขณะนี้ไม่เที่ยง ก็เพียงแต่ ยังไม่ได้ประจักษ์การ
เกิดขึ้นและดับไปของ "สภาพเห็น"...

...เพราะฉะนั้น "คำตอบ" ก็บ่งถึงความเข้าใจของแต่ละคน ถ้าถามว่า
ธรรมะคืออะไร ก็ตอบว่า คือ สิ่งที่มีจริง ทุกคนตอบอย่างเดียวกัน
หมด และให้หาหรือให้บอกมาว่า สิ่งที่มีจริงเดี๋ยวนี้คืออะไร กว่าจะ
รู้ความจริงแท้ของสิ่งซึ่งปรากฏเพียงชั่วคราวทั้งหมด ไม่มีอะไรที่

ปรากฏได้นานเลย เพราะว่า ปรากฏแล้วก็ดับไป ปรากฏแล้วก็ดับไป แต่การสืบทอดไม่เปิดเผยเลย ว่าแท้ที่จริงแล้ว สิ่งที่มีเดี๋ยวนี้แหละ กำลังเกิดดับทั้งหมด ไม่เหลือเลย แล้วไม่กลับมาอีกด้วย

กว่าจะได้ฟังความจริง แล้วก็มีสมาธิจากการที่ได้ฟัง และมีความเป็นปกติ เพราะว่าธรรมชาติไม่ใช่เรา ทุกคำต้องสอดคล้องกันหมด ธรรมชาติไม่ใช่เรา ไม่ใช่ของเรา และไม่อยู่ในอำนาจบังคับบัญชาของเราด้วย แต่ "ทั้งหมดยังไม่ได้ปรากฏความเป็นธรรมชาติ ที่ไม่ใช่สิ่งหนึ่งสิ่งใด" แต่พอปรากฏก็รวมกันหมดเลย ก็ "ฟัง" ไม่ใช่ว่า ให้เราไปทำอะไรทั้งหมด ฟังเพื่ออะไร? เพื่อเข้าใจตามความเป็นจริง ว่า แม้ "เข้าใจ ก็ไม่ใช่เรา"...

...เพราะฉะนั้น จะต้องฟังอีกนานเท่าไร "เห็น" ไม่ใช่เรา "คิด" ไม่ใช่เรา แล้วก็สามารถที่จะค่อย ๆ เข้าใจความต่างของ "เห็น" กับ "คิด" "ได้ยิน" กับ "คิด" เพราะถ้าไม่คิด จะไม่มีอะไรปรากฏเลย มี

แต่สี่สัณวรรณะ แต่มีมีคน มีไวโอลิน มีรูปร่าง มีทุกสิ่งทุกอย่าง มี
โต๊ะ มีดอกไม้ ก็แสดงว่า "คิด" มากแค่ไหน และ เร็วแค่ไหนด้วย จึง
สามารถที่จะปกปิดความจริง ให้ไม่มีใครรู้ได้เลยในสังสารวัฏฏ์
จนกว่า "คำของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า" จะค่อย ๆ เปิดสิ่งที่ปกปิดไว้
นาน...

...ขณะนี้ ทุกคนตอบได้ว่า มีจิต เจตสิก เกิด-ดับ ไม่ปรากฏ แต่ก็มี
สิ่งที่ปรากฏให้เห็นทางตา ทางหูก็ได้ยินเสียง ก็แสดงว่าจิต เกิดดับ
จากเห็น เป็น ได้ยิน สืบเนื่อง ติดต่อกัน ไม่มีใครสามารถที่จะรู้ได้เลยว่า
ไม่ใช่เรา

เพราะฉะนั้น ไม่มีหนทางอื่นเลยทั้งสิ้น ที่จะละความเป็นเรา ด้วย
ความเป็นตัวตน พยายามสักเท่าไรก็ตาม แต่ "คำของพระสัมมา
สัมพุทธเจ้า" ต่างหาก ที่เป็นคำที่เราไม่เคยได้ยินมาก่อนในสังสารวัฏฏ์
และทุกคำเป็นคำจริง ถึงที่สุด เปลี่ยนไม่ได้เลย เช่น ขณะนี้ มีธาตุรู้
กว่าจะเป็นธาตุรู้ ซึ่ง ไม่ใช่เรา ไม่ต้องทำอะไรนะคะ อย่าไปทำเป็น
อันขาด เพราะเหตุว่า ทำเมื่อไหร่ก็คือว่า เป็นเรา ที่คงจะเก่งกว่า
พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไปหาทางอื่นมาที่จะรู้ได้ แต่พระองค์ทรง
บำเพ็ญพระบารมีนานเท่าไร...

..."แต่ละคำ" มาจาก "พระปัญญา" ซึ่งรู้ว่า สัตว์โลกไม่รู้ ความรู้จะ
ไม่มีเลย ถ้าพระองค์ไม่ทรงแสดงธรรม เพราะฉะนั้น แต่ละคำนี้
"ฟังไว้" เพื่อจะค่อย ๆ เข้าใจ จนกระทั่งสามารถที่จะรู้ความจริงได้
ตามลำดับ

เพราะฉะนั้น ขณะนี้ก็เป็นแต่เพียง "การฟังเรื่องราวของธรรมะ" ฟัง คำเดียว ไม่สามารถที่จะรู้ว่า ไม่ใช่เรา ต้องฟัง นานเท่าไร แต่ก็ยังเป็นเรา ยังไม่หมดความเป็นเราไปได้ แต่ เริ่มได้ยิน ได้ฟัง และ เริ่มมีสิ่งที่จะเตือนให้คิดถึง เช่น ขณะนี้ ความจริงอยู่ที่ไหน? อยู่ที่ "สิ่งที่กำลังปรากฏ" นี่คือสิ่งที่ทำให้คิดถึงว่า อะไรทั้งหมด ไม่จริงเลย เพราะเหตุว่า สิ่งที่เราคิดว่าจริง ไม่ปรากฏ ดับแล้ว!! ถ้าไม่คิดไม่มี บ้าน เพื่อน เงินทอง ทรัพย์สินสมบัติ ชื่อเสียง ลาภยศ "ไม่คิด" ไม่มี ใช่ไหม?

แต่ "มีความจริงขณะนี้" ว่า ใครก็บังคับให้เกิดก็ไม่ได้ และจะให้เป็นอย่างที่ต้องการก็ไม่ได้ จะให้คิดเรื่องนั้น เรื่องนี้ ก็ไม่ได้ ทั้งหมดแสดงความไม่ใช่เรา และไม่อยู่ในอำนาจบังคับของเรา ชัดเจนมากว่า เกิดแล้วทุกอย่าง ไม่ว่าใครจะคิดอะไรเดี๋ยวนี้ เกิดแล้วทั้งนั้น ขณะนี้ เห็นตลอด ตั้งแต่เข้ามาในห้องนี้ เกิดแล้วทั้งนั้น ไม่มีใครไป "ทำให้เห็นเกิดขึ้น" เลย แต่ไม่รู้ความจริง ซึ่งปิดบังว่า ถ้าไม่มีธาตุรู้ อะไร ๆ ก็ปรากฏไม่ได้

เพราะฉะนั้น แต่ละคำ ไม่ประมาทจริง ๆ ว่า "ฟัง" เพื่อที่จะให้สิ่งที่เราได้ยินได้ฟังปรากฏ อย่างที่เริ่มเข้าใจ...

กราบเท้าบูชาคุณ ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ที่เคารพยิ่ง
ขออนุโมทนาในกุศลศรัทธาของคุณทรงเกียรติ พิพัฒน์วัช
และ นาวาโทหญิง นภาพรรณ จาติกวณิชย์
และขออนุโมทนาในกุศลจิตของทุกท่านครับ

